

„Soča“ izhaja vsak petek s in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Korenjski v Stica - vi hiši št. 253 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Kako naj se posestnikom bremena zljajšajo?

(Dalje.)

Govorili smo do sedaj o stroških občinskih in ob onih, ki jih prizadeva vzdrževanje skladovnih cest in pokazali smo, po kaki poti bi se dali zdatno zmanjšati ti in oni in kako bi se znižale dosledno tudi dotične doklade k izravnim ali (bolje rečeno) neposrednim davkom.

Presto pimo danes k ljudskim šolam.

Kako so bile osnovane ljudske šole pred letom 1870, nam je še vsem v živem spominu; bile so take, da niso ustrezale nikomur, niti ljudstvu niti državi, ker je vladal do tistihmal v ljudskih šolah večinoma nemški kot učni jezik. Zato so naši dečki v tisti dobi prav zastoj hlače guli po šolskih klopah, ker se niso ničesa naučili, kot nekaj nemških besed, katere so pa potem hitro sopet pozabili.

Deželna šolska postava od leta 1870 postavila je ljudsko šolo popolnoma na narodno stališče, in pričakovati je bilo, da bodo po tej postavi ustanovljene in uravnane ljudske šole prav uspešno napredovale.

Sicer se je bil znani rodoljub slovenski pri posvetovanju o tej postavi v državnem zboru leta 1869 oglašil zoper sprejetev te postave, ter je poudarjal, da dotična temeljna postava, sklenjena od državnega zbora, ni primerna našim potrebam in našim razmeram, in je naglašal, da bode nakladala taka bremena davkoplačevalcem, da jih ne bodo mogli prenašati. Izrazil je celo menenje, da je vsa postava za naše razmere in potrebe nepraktična, neporabljiva in neizpeljiva, vsled česar ne bode dajala zaželjenega in pričakovanega uspeha. Njegov glas pa je ostal glas vpijočega v puščavi in postava je bila po vladnem načrtu z veliko večino v dež. zboru sprejeta in potem tudi potrjena. Sedaj je pa vsakdo prepričan, da oni poslanci ne bil lažjivi prerok, ker nam nakladajo ljudske šole resnično neprenesljiva bremena, uspeha je pa le malo videti.

Stroški za vzdrževanje ljudskih šol so tako veliki, da zahtevajo v naši deželi povprek najmanj 30 odstotkov na vse izravne davke in ker znašajo ti skupaj gl. 555.482, naraščajo se doklade za pokrivanje stroškov ljudskih šol v celi naši pokneženi grofiji do ogromne svote gl. 166.644 in še više!

Ako pa pogledamo na uspeh ljudskih šol, moramo priznati, da ni ta v nikaki primeri s tako ve-

likimi stroški. Znano je, in strokovnjaki to potrjujejo, da se dečki v ljudski šoli z malimi izjemami ne naučijo po tri- do štiriletnem obiskovanju šole ne dobro brati, ne pravilno pisati v svojem materinem jeziku, da nimajo o slovnični niti najmanjšega pojma, ker ne znajo še besedi razvrstiti, in ne ločiti glagola od samostavnika. Da bi prav in kaligrafično pisali, o tem še govoriti ne. Vprašamo toraj, kako je mogoče takim učencem učiti se na gimnaziji latinščine, naj bi bila tudi v slovenskem jeziku podučevana, in učiti se vseh drugih predmetov, ako niso trdni niti v svojem materinem jeziku?

Toda tega niso krivi učitelji, ampak kriva je sistema, po kateri se v ljudski šoli podučuje; načela pa je ustanovila državna postava o ljudskih šolah od 14. maja 1869, katerih ni smel dež. zbor premeniti. Trpinčijo se namreč dečki na ljudskih šolah z drugimi rečmi n. pr. z naravoslovjem, zemljepisjem, povestnico, geometrijo itd. in ne ostaja časa še za to, da bi se pečali s tem, kar ima biti podlaga celemu poduku, to je z naučenjem materinega jezika, lepisanja in računstva. Verh tega morajo učitelji napolnovati posebne statistične tablice in jih pogostoma pošiljati šolskim nadzornikom, da jih ti predlagajo ministerstvu, po katerih se po tem kaže, kako čvrsto in lepo vse napreduje v ljudski šoli.

Pozdeva se skoro, da se godi v ljudski šoli vse le zaradi statistike, a ne zaradi poduka! Nasledek je, da učenci naših ljudskih šol, kateri se nameravajo dalje izobraziti na srednjih šolah, so navadno komaj zreli za sprejem v drugi razred državne deške šole v Gorici, kder se morajo še dve leti goditi, predno morejo vstopiti na realko ali na gimnazij.

Ta neprilicnost pa nastaja iz tega, ker se sedanja osnova ljudske šole ne vjema s srednjo šolo; to je, ljudska šola ni prvi člen v celi šolski sistemi, ampak je osnovana sama za se, namesto da bi bila tako, da bi lahko prestopali učenci iz ljudske v srednjo šolo.

Pa tudi taki učenci, kateri zapustijo ljudsko šolo in stopijo v življenje, odnesejo o visoki znanosti iz naravoslovja, geografije, historije in geometrije ali zemljomerstva presneto malo, in ker se niso svojega jezika slovnično naučili, ter znajo le slabo pisati in računati, mogli se bodo sami po tem prav malo dalje učiti in izobraževati, ker jim manjka v ta namen ravno podlage — poznanja materinega jezika, in le slabo bodo zamogli razumeti podučne knjige o poljedelstvu,

rokodelstvu in obrtniji sploh. Toraj se lahko sklepa, da ljudska šola, kakor je sedaj osnovana, ne vstreza po nikakem potrebam sedanjega časa, ker ne pripravljaja učencev niti za nadaljni poduk v srednji šoli, niti za praktično življenje.

Ker je pa dotična deželna postava izdelana skoro do pičice po državni postavi in ker je deželni zbori ne morejo spreminjati, nego le v malenkostnih zadevah, naj naši državni poslanci za to skrbé, da se ta postava spremeni tako, da državni zbor odloči gledé ljudske šole le temeljna načela, kakor to odločuje §. 11, čerka i postave od 11. decembra 1867 gledé področja državnega zbora, in naj se prepusti dež. zborom, da sklene vsaki za se dotičnim deželnim razmeram, potrebam in pa močem primerno postavo za ljudsko šolo.

Med stroške za ljudske šole spadajo tudi tisti, katere vzročujejo šolski sveti. Tudi to postavo je sklenil državni zbor in ustanovil troje šolskih svetov, kateri veliko denarja potrebujejo.

Tudi tukaj bi trebalo preuravnavati ali reforme, in menimo, da bi zadostavala dva šolska sveta, to je krajni in deželni šolski svet, in da ne bi trebalo okrajnih šolskih svetov, ki stanajo naj več denara.

Čeravno pa učinjajo ljudske šole že sedaj neizmerne stroške, niso še povsod šole vpeljane, kjer bi se imele vsled sedanje postave vpeljati, in ako bi se hotela ta postava do pičice izpeljati, treba bi bilo gotovo doklade nad 80 odstotkov na neposredne davke, kar bi davkoplačevalce gotovo spravilo na beraško palico. To je pa očitni dokaz, da je sedanja postava o ljudskih šolah nujno potrebna primerne reforme.

Pa tudi sedanjih stroškov ni mogoče prenašati, in ker hoče država po sili, da bi se razširila inteligencija v najrevnišo kočó, da bi potem imela inteligentnih vojakov, bi morala dosledno tudi ona en del stroškov za ljudske šole prevzeti na svoja močna ramena. Drugi del teh stroškov pa bi morala prevzeti cela dežela, in ker odločuje §. 57 dotične postave, „da bode določila posebna dež. postva, ali in koliko imajo tudi dež. zalogi skladati za stroške šolskih okrajev“, bi imeli naši dež. poslanci za to skrbeti, da se dotična dež. postava tudi djansko sklene. Mi smo za to, da bi dežela ali dež. zalog prevzel en del šolskih stroškov, ker bi cela dežela pomagala nositi te stroške revnih okrajev, katere ta bremena še huje tarejo, kakor druge premožnejše okraje.

Nasvetovali bi toraj, naj naši državni in deželni

LISTEK.

Razor.

Spisal + Tomaz Rutar.
(dalje.)*

Planine so pašniki visoko v pečeh ali tik pod pečmi, kamor gonijo živino čez poletje in kder se sir in skuta nareja. Živino, to je molzne krave, koze in ovce, ženjo navadno v planino o sv. Ivanu in ostane tam do sv. Jerneja. Mleko vsakega gospodarja posebe in vseh skupaj zmerijo na večer k sv. Ivanu, ko se kresovi okolo in okolo sveté kakor zvezde. Mera je laška to je: nafa, liberca, onča itd. Ta dan se živina zjutra ob zoru čisto, čisto pomolze, tako da ne ostane kapljice mleka v gerči. Gospodar zažene svojo živino v celino, to je v naj bolj tolsti pašnik, da se dobro najé, ter jej obilo mleka priteče. Ob peti uri popoldne je skupšček.1) Vsi priženejo ob tej uri živino k

*) Zadržite smo opustili pisateljevo opazko k imenu „Čadrag“. To ime se navadno piše „Čadra“. Ljudsko izgovarjanje je zelo omahljivo, vendar bi vtegnila najpravišnja pi-ava biti „Čadri“ (sem pl.). Tudi na Štajerskem blizu Konjice je vas „Čadranje“ (Čadram). Terstenjak misli, da prihaja to ime od solčnega božanstva, katero so stari Slovenci morda „Čadra, Čadran“ imenovali. Korenika je sscr. „cēad, cēand“ — candidus, svetel, jasen. (Mat. letopis 1877, str. 68).

1) Na Tolminskem kmetje zjutra kosijo, opoldne južnajo, ob 5. popoldne kupščekajo, zvečer večerjajo; kupšček je le po leti.

stanu, ter vsak odloči svojo v zato čez dan napravljeno ograjo, in pomolze jo tako, da bi ne pricepljajo kaplje mleka več iz sesov. Pomolzeno mleko nesó v stan, kder je izbrani možje vlijó v cedilo, da se vteče v že prej zmerjeno posodo; zvagajo je, ter zapišejo vsakega posebe. Potem zlijó vse v velik, seženj globok kotel. Slednjic seštejejo, koliko mleka je vsakega gospodarja in vseh skupaj. Molža, vaganje in seštevanje terpi do blizu polnoči. Izveršivši vse to vrnejo se gospodarji in posli domov; v planini pa ostanejo le pastirji in mlekar, ki nareja sir in opravlja blago. Navadni živéž mlekarja in pastirjev — kličejo se govedarji ali kozarji — je reženi kruh, nadrobljen v siratko, včasí tudi žlica dobre skute. Po kruh hodijo vsak teden na dom po dva in dva kozarja zaporedoma. Živina prenočuje pod milim nebom. Napravljene so sicer ograje, toda navadno ne zaganjajo živine v nje, temveč samo takrat, ko čuté kakega volka ali sploh kako zver. Najmlajšemu ali najnižemu pastirju je ime pogon, ker poganja živino. Že hitro po dveh urah zjutra mora ustajati prve tedne, dokler je dolg dan. Najpreje zažene ovce v ograjo, da je pomolzó. Ko so vse notri, zapre vrata za sabo. Mej tem vsede se šest kozarjev „v molžo“. Molža (muža) je prvi del stanu, ozek in tesen prostor, ki derži po čez. Obojna vrata v stan in v stanišče se zapró. Le dve luknji sti odpertí, jedna iz ograje, kder so ovce, druga pa na onem konci molže, kder ovce na prosto zaganjajo. Dva kozarja vsedeta se pri prvi luknji, dva v sredi, čva pa proti drugi luknji, tedaj po trije na vsaki strani,

Perva luknja je tako ozka, da more ob enem le ena ovca skozi njo v molžo priti. Pervih dveh kozarjev derži vsak svojo nogo prek luknje; primeta vsak za svojo ovco, ter načneta jo molziti, druga dva v sredi jo dobro pomolzeta, zadnja dva počistita vsak svojo in jo zažena skozi luknjo zopet na prosto. Tako pomolzejo vse ovce od prve do zadnje. Prav na tak način pomolzejo tudi koze. Močnejši govedarji pomolzejo govedarji in kozarji, to je zajmejo s kruhom nadrobjeno siratko, vsak vreže si še debel kos kruha, in hajdi s čedo na pašo, kamor jim ukaže mlekar. Naj sledi tu popis stanú. Stan je nizko poslopje, ima navadno štiri stene; streha je pokrita z jelšnimi krojčami (Schindeln). Ima tri dele. Pervi del je „molža“, kakor je bila preje popisana. Drugi del „stanišče“, tretji pa „klet“. Vrata derže v stan, v stanišče in v klet. Naj prostorneje je stanišče. Tu so klopi, miza, police za kruh, ognjišče, po dva globoka in velika kotla, debela klop, kder mlekar skuto in sir gujete pa stiska; tu so visli in glisti. Klet je temna, zgoraj s podom pokrita. V nji so police, kamor se poklada sir, mize in druga šara, tudi so tu čebri, v koje se skuta zgnjeje. Mej dnevom napravlja mlekar doma sir in skuto, se ve, da pomaga mu tudi več govedarjev, ki ostanejo za to doma. Zvečer pride živina domov.

Rumeno solnce skrije se za gore; temni mrak pečine zagrinja in hladna noč se vleže čez celi svet. Mil'one lučic prižiga se na jasnem nebu. Živina okoli stana mirno poleže, močno proti nebu zdihnišči, kakor

poslanci za to skrbé, da se šolske postave našim razmeram, potrebam in močem primerno preosnujejo, in da bi že sedaj od vseh stroškov, ki se potrebujejo za ustanovljenje in vzdrževanje ljudskih šol, prevzela država in dežela vsaka 10 odstotkov, in da bi še le ostali stroški padli na šolske okraje.

Le po tej poti bode mogoče stroške ki jih učinjajo ljudske šole primerno in tako znižati, da jih bodo mogli naši posestniki prenašati.

Kar se tiče pa notranjosti postave, moralo bi se sedanje načelo zapustiti in ljudska šola bi se imela postaviti na tako načelo, da postane pripravna za vspešno izgojenje dečkov za praktično življenje, in obenem prvi člen v šolski sistemi, tako, da prestopijo lahko dečki naravnost iz ljudske na srednjo, šolo, to je na gimnazijo ali realko. O tem hočemo še prihodnjé govoriti.

Dopisi.

Iz sežansko-komenskega okraja, 21. okt. (Izv. dop.) (Samoumor, goveja kuga, letina, učiteljsvo.)

Kmalí bodemo na skalnatem Krasu gledé samoumorov uveršeni med velika mesta a la Trst, Dunaj, London. — Ni dolgo, menda meseca avgusta, od kar se je v Lipici kancelist tamošnje c. kr. zrebčarije sam ustrelil—zbog tega, ker je bil na Češko prestavljen—in glejte v nedeljo se je v Sežan, glavnem mestu kraškega, globusa zopet zgodil enaki slučaj.—Bil sem v nedeljo v Sežani in sem sledeče zvedel: G. Topali, velik trgovec v Trstu, se je v nedeljo ob 6. uri s jutraj odpeljal iz Trsta na lov v Sežano, kamor je skoro vsako nedeljo zahajal. Tam je imel biti „rendezvous“ z drugimi prijatelji, ki so ga uže čakali. Ko je voz uže drdral proti Sežani,—ne daleč od železnice, ustrelil se Topali z revolverjem ravno pod srce; voznik ves prestrašen, skoči z voza, odpre in videč žalosten čia spusti konje v nagli dir ter pridrdra pred glavarstveno poslopje. Tam se je zbrala množica ljudi, obdala voz strmeča nad groznim činom. Topali, še živ, držal je v roki sliko svoje žene in svojih otrok, ter pritiskal jo na—srce.—Odpeljali so ga v gostilnico, kder se je branil vsake pomoči in za pol ure je umrl.—Uzrok tega samoumora je bil „krah“ v Topali-jevej blagajnici.—Kot trgovec je imel velika podvzetja; trgovina je šla slabo; imel bi kmali plačati ogromne svote; denara ni bilo; *) skleul se je torej umoriti in dan smrti je uže pred mesecem dni določil.—Kar je sklenil,—je storil. Računi kažejo nad 300.000 f. pasiva; sam Trst zgubi 30.000 f.; ostala svota splava Arpadovim sinovom v Pešti po Donavi.—Kaj več o tem vam morda poroča vaš marljiv tržaški dopisnik.—(Mari se šalite? Op. ured.)

Kakor čitamo, razsaja v raznih kronovinah goveja kuga. Iz Kranjskega žuga ta neljubi gost preseliti se tudi k nam. — Da se temu v okom pride, storilo je namestništvo z sežanskim glavarstvom potrebne korake. Ob celej meji je postavljen vojaški „kordon“; žandarji, financa, nradi, županstva imajo glede kuge dosta sitnega posla.—Pa tudi ljudstvu je to dosti na kvar; živinski semaji so povsod prepovedani; meso v ceni raste; čez kranjsko mejo ne sme priti niti goveda, niti kuretina; še jajec in surovega masla ne smejo uvažati.—Nasledek tega je, da morajo Tržačani, ki radi piščeta hrustajo, iskati jih okolo in prav dra-

*) Našli mu niso v žopu de facto nič več nego 14 kr. Pis.

bi se zahvalila ljubemu Bogu za preživelí dan in prosila ga, naj jo obvaruje še po noči vsake nevarnosti, posebno pa kake divje zveri. Zvončki potihúo. Kozarji pa vsedejo se okolo mize, zaznamvajo se s svetim križem ter veselo večerjo užijejo. Po večerji pokleknejo in zdaj — o svetí občutljeji, ki sem jih meseca avgusta leta 1848 bivši pri njih, občutil, — in zdaj pokleknejo vsi h kratu na obe kolena po stanu; jeden vzame roženkranc, viseč ob steni, v roke ter začne na glas in pobožno moliti: „Jezus, ki je od mrtvih vstal“ itd., drugi pa glnljivo odgovarjajo. Zmolivši roženkranc pristavijo še več Očenášev in Češčena si Marij v čast Materi Božji, Angelju varhu, sv. Miklavžu, sv. Kérnu (Kvirinu), za verne duše itd., nazadnje pa zapojó vsi: „Častito vsaki čas bodi presveto sladko ime Jezus ino ime Marija“ in dalje: „Kraljica sv. roženkranca, Marija, za nas Boga prosí, prosí Boga za nas“ dvakrat in v tretje: „Marija bodi naša pomočnica“ itd. Po končani molitvi se vsi mirno vležejo in sladko zaspé. Tako se tore živi v planinah. Kédo bi ne vsklínil veselja na teh prijetnih visotinah, kder tako čiste in zdrave sape pihajo, kder se pozdeva človeku, da je rešen in povzdignjen iz bolečin in rev, ki, oh, v tolikem številu tlačé prebivalce dolin odpirajočih se mi pod nogami: „Pridi verh planin, pridí verh planin, nižave sin“, da vsaj za nekaj časa pozabiš gorje, ki te tlačí tam doli, ter se tu, bliže nebes, upokojíš in oživíš svoje zaupanje v neizmerno ljubega Očeta, ki tam z jasnih višav sv. nebes kraljuje čez vsa svet.

(Dalje.)

go plačevati; eno samo jajce stane po 6 kr., maslo je tudi mastno v ceni poskočilo; če dolgo tako ostane, kaj bode?—Nekaj repov govede, prišedše čez mejo—so tukaj poklali; vbogi kmet je moral gledat, kako so mu, morda edino, živinče poklali.—

Poleg goveje kuge bila je letos letina sploh slaba. Kmeti, kateri so druga leta pridelali po 100 kvinčev vina, morajo letos zadovoljni biti, če jih imajo po 5 do 10 kvinčev.—Žito, turšica itd. vse se je revno obneslo; sploh slabo kaže; ne vemo, kaj bode letos z nami.—Kar goveja kuga ne vzame, kar davki ne poberó in druge nadloge odzemó, to malo ostane nam kmetom, a to je zares prav mikroskopično malo. — Vsejedno mi voljno plačujemo davke za vsakojake stvari, če vidimo, da so nam v hascu. — N. pr. Ali imamo učitelja v vasi ali ne — moramo vsejedno plačevati šolski davk; zaradi tega smo veseli, da imamo učitelja, ki našo deco podučuje.—In zares se je letos v sežansko komenskem okraju dosti storilo za šolo. Dobili smo mnogo novih, mladih učiteljskih moči v naš okraj. A žalostno je to, da sta morala 1. okt. učitelja B. in Z. iz D. in B. v aktivno 3 letno vojaško službo stopiti, dočim sta komaj službo nastopila. Jaz menim, da bi vendar moral veljati tudi za take učitelje,—aprobirane kandidate—§. 27. brambovne postave. Opozorujemo naše državne poslance na ta dogodljaj, ki ni morda unicum na Primorskem. — Učiteljema pa kličemo: „Solatium est, socios habere dolorum.“ — Herak.

Iz Istre piše se „Vaterland-u“ 15. okt. Pri nas tožijo sploh, da ni kredita dobiti na naša zemljišča niti tam, kder so uže uvedene nove zemljiške knjige. Te tožbe so jako opravičene, a redko kedo ugane prave uzroke. Ko nismo še imeli zemljiških knjig, mislilo se je, da tiči v tem krivda neznamnega realnega kredita; zdaj pa, ko so uže tu pa tam uvedene zemljiške knjige, zapazujemo se strahom, da celó bližnji kapital tržaški ne mara biti proti pupilarni varnosti in obilnim obrestim naložen na naša zemljišča. Od kod prihaja to?

Istra nema drugih znamenitih zemljiških pridelkov razen olja in vina; ti pridelki pa morajo plačevati veliko colnino, kedar se imajo uvažati v druge dežele našega cesarstva. Zato pa moramo svoj sad sami použiti, če ga ne moremo morda v Trst prodati. Ker se pa posebno vino zaradi revnega kletarstva ne da dalje hraniti kakor eno leto, živimo tukaj v dobri letini veselo,—v slabi pa stradamo.

Nadejamo se, da bode naša dežela skoro sprejeta v občno avstrijsko colno zvezo. Potem bodo prihajali avstrijski kupeci k nam in bodo tukajšnjim trgovcem konkurencijo delali, in pri tem bo naš kmet gotovo na dobičku. Ako pride na ta način naša dežela v ožjo in trajno dotiko z drugimi deželami naše države, potem—tako upamo vsaj—bo to tudi precej izdatno sredstvo, da se zatrejo irredentariji, kateri bi najbrže ne bili nikdar dospeli gotolikega upliva, da bi ne bila colna izključba deželo tako nekako uže v inozemstvo pahnila.—

Politični pregled.

Z DUNAJA. — Državni zbor se je ročno lotil, reševati mnogovrstne svoje naloge. —V gospodski zbornici ste uže ustavoverna večina in avtonomistična manjšina adresnega odbora pripravili vsaka svoj načrt adrese v odgovor na prestolui govor. — Prvo je sestavil bivši minister vit. Hasner, drugo pa knez Schwarzenberg; obe pozdravljati radostno vstop Čehov v državni zbor, prva, ker vidi v tem dogodljaji vkrepljenje državnega zastopstva in priznanje ustave, druga pa, ker smatra ta vstop kot korak k toliko zaželenemu sporazumljenju in k spravi. Adresna razprava v gosposki zbornici se prične prihodnji ponedeljek. — Dotični odbor poslanske zbornice se tudi uže posvetuje zastran adrese. Za poročevalca je imenovan grof Hohenwart.

Izmed interpelacij, ki so se podale do zdaj vladi v poslanski zbornici, zanima našo deželo v prvi vrsti posebno ona vrliga poslanca dr. Vitezič-a, katero so podpisali vsi isterski, goriški in južno-tirolski poslanci. V njej se praša ministerstvo, ali misli kaj preskrbeti, da se v pomoč pride prebivalstvu Primorskega, kvarnerskih otokov in južnega Tirola — v katerih pokrajinah je vsled slabe letine silna revščina — in kaj namerava v ta namen storiti.

Dalje je poslanec Bärenfeind interpeloval vlado, kako je preskrbela, da se, kakor hitro mogoče zatre na Kranj-kem in Štir-kem razširjajoča se goveja kuga. Minister Taaffe je

dal prav povoljna pojasnila, ki so bila s pohvalo sprejeta. — Enako povoljno je odgovoril tudi minister za kmetijstvo grof Falkenhayn na interpelacijo južno-tirolskih poslancev o načinu, po katerem se ima zabraniti, da se trtna uš, filoxera, ne zanese z Milaneškega, kder se je prikazala v novejšem času, — v avstrijske vinorejske kraje.

Poslanska zbornica je soglasno potrdila letno dotacijo cesarskega dvora s 4,650.000 gl. za prihodnjih 10 let. — Več predlogov se je izročilo v obravnavo dotičnim odborom. Tako predlogi zastran oskrbovanja Bosne, zastran izdelovanja in prodaje umetnih vin, zastran polajšanja oziroma odprave posilnega legalizovanja; zastran zmanjšanja davščin hranilnicam in posojilnicam itd.

V seji 21. t. m. je predlagal poslanec Fanderlik odpravo novinskega koleka. — V kontrolno komisijo za državni dolg so izvoljeni Dabski, Kocrowsky, Schrom in Fuchs; 3 avtonomisti in eden ustavoverec. — V peticijskem odseku, v katerem je 15 avtonomistov in 9 ustavovercev, sta tudi dva slovenska poslanca: Winkler in Herrmann. — Zastopnik goriškega velicega posestva, dr. vitez Pajer, se je pridružil z isterskimi in tržaškimi ustavoverci — klubu liberalcev.

Dalmatinski državni poslanec dr. Klaić je oddal klubu desnega centra sledečo ivjavo: „Vpeljava hrvatskega jezika v šole in urade je naše živensko vprašanje; mi smo se uže dolgo za to borili, pa brez vspeha. Mi smo upali, sedanje ministerstvo se bo oziralo na naše tirjatve, a zgodilo se je protivno. Še le pred nekaterimi meseci je razglašena neka naredba, ki v naše učiteljsko izobraževališče vpeljava nemščino kot obligatni predmet, oziroma učni jezik. To, gospoda, je brezumni, škodljivi in nepotrební germanizatorski poskus, ki škoduje naši narodni zavesti. Upamo, da boste nam pomagali, da se v nebo kričeče krivice, ki tlačijo našo narodnost, odpravijo, ker to je naš glavni pogoj, da podpiramo ministerstvo. Pod tem pogojem strinjamo se jaz in moji tovariši s predlogom gsp. prvosednika“.

Novi minister zvananjih zadev, bar. Haymerle — je razposlal vsem poslanikom okrožnico, v katerej prav pohvalno govori o svojem predniku, grofu Andrassy-ju, po kojega načelih hoče tudi on voditi avstrijsko zvananje politiko. Baron Haymerle govori nemški, francoski, angleški, italijanski, turški, perzijski, arabski, novogrški, holandski in danski — madjarski pa ne zna. To nekda hudo peče Madjare, ki vidijo v tem žalenje dualizma. Da bi se imel kedo zaradi jezika žaliti, morali bi se v prvi vrsti mi Slovani, kojih je največ v Avstriji.

Govori se, da bode grof Taaffe precej po končani adresni debati cesarju nasvetoval novega učnega in finančnega ministra. Pri tej priliki se tudi pokaže, ostanejo-li vsi dosedanji ministri v službi, ali se tudi v tem oziru kaj spremeni. Govori se tudi, da nameravajo združiti kupčijsko in kmetijsko ministerstvo in ustanoviti posebno komunikacijsko ministerstvo.

Sekejski svetovalec, glavni ravnatelj avstrijskih železnic Nördling, kateri je dobival nenavadno plačo letnih 25.000 gl.,—večjo nego je ministerska—postavljen je v pokoj. Penzije bo imel 5.500 gl., ali po družih poročilih 7000 gl. na leto. Nördling je inostranec iz Würtemberg, izobrazil se je pa v tehničnih strokah v Franciji. On je do zdaj vodil vso avstrijsko železniško politiko pod odgovornostjo kupčijskega ministra. Nadejati, se je da se ta politika odslej na boljše obrne z ozirom na naše južne dežele.

Naša vlada je določila, da pojde čez zimo nad 30.000 mož naše vojske na odpust, s čemur se prihrani državi blizo 1½ milijon stroškov.

NA OGERSKEM je vsled slabe letine zakazal finančni minister, da se davek od kmetov v 77 občinah ne bode pobiral do bodoče žetve; razen tega pa se bode moralo dati revnim kme-

tovalcem tudi semena za setev. (Pozvedeli smo, da je tudi za nekatere občine na Goriškem uže dovoljeno neko polajšanje glede pobiranja davkov in zlasti zastran eksekucij.)

CRNOGORCI so pripravljeno s 15.000 mož siloma zasesti Plavo in Gusinje, ako Turki z lepa ne oddajo teh okrajev Črnigori do 27. t. m.—Porta je poslala Husejnu pašo v Plavo, da pregovori Albance za mirni odstop.

PRUSKEGA državnega ministra grofa Bülow-a je dne 19. t. m. zadel mertvud. Zdravniki trdijo, da bode po njem.

NA FRANCOSKEM je kacijh 10.000 delavcev: zidarjev, kamnosekov, sobnih slikarjev i dr. ustavilo delo, ter zahtevajo povečanje zaslužka.

NA ŠPANJSKEM je strašna povodenj naredila veliko škodo,—cenijo jo na 30 milijonov. 500 ljudi je utonilo.

NA TURŠKEM je zopet novo ministerstvo pod predsedstvom Sahid paše. O njem se govori, da je Rusom prijazen, vsled česar se Angleži kisajo.—

Domače stvari.

Grof France Coronini, zdaj predsednik avstrijske poslanske zbornice, se je rodil v Sempetru pri Gorici l. 1833. Oče mu je v pokojeni fzm. Ivan grof Coronini, bivši ban hrvaški in e svojem času odgojitelj našega cesarja.—Fr. gr. Coronini se je šolal na Dunaji; ko je končal gimnazijske, filozofske in pravne studije — vstopil je v avstrijsko vojsko, v kateri je dejansko služil dolgih 17 let, to je od leta 1850 do 1867. — Leti 1859 in 1866 ste ga videli na bojiščih proti Italiji in proti Nemčiji; pri Kraljevem Gradu je bil celo prevzel poveljništvo nad svojim polkom. Kmalo potem je z naslovom polkovnika zapustil vojaštvo, katero se mu najbrže zato ni prav prilagalo, ker je čutil v sebi poklic, posvetit se ljudskemu blagru z vso iskrenostjo, katere je zmožen samo, kdor strinja v sebi, kakor on, pravo blagodušnost z neutrudljivo delavnostjo ter more zajemati iz množine marljivo nabranih vsestranskih znanosti. Stopivši v privatno življenje, odmenil si je za svoje bivanje v krogu preljubljene družine — rojstvo vas Sempeter pri Gorici, kder poseduje oče lepo palačo in obširno posestvo.

Sempeterci so kmalo spoznali veljavnost svojega plemenitega rojaka in izbrali si ga za župana; kot tak opravlja, kedar se ne mudi v državnem zboru — skoro vse s a m in pa kako! Sempeterska občina je v vsakem oziru izvrstno oskrbovana in tako ceno, kakor redko katera druga. Zanimivo je, da spisuje g. grof občinske proračune, račune, razglase in sploh vsa uradna pisma, katera so za domače občinstvo, navadno lastnooročno v slovenskem jeziku. Imamo tu pa tam katerega župana slovenskega rodu, koji ni v tem oziru tako vesten.

Grof Coronini se prav posebno zanima za povzdigo kmetijstva v naši deželi, saj ve, da tiči v njem glavni vir življenja njegovih rojakov in da se samo s zboljšanjem kmetijskih razmer da prospeti naše blagostanje. Uže mnogo let zaporedoma soglasno za predsednika izvoljen našemu c. kr. kmetijskemu društvu, pridobil je s svojim mogočnim uplivom in z neumorno delavnostjo našemu kmetijstvu uže marsikatero izdatno podporo in je na tem mestu sploh prav uspešno posloval. Žal, da je marsikatera neuščnost, katera bi se mu bila lahko prihranila, ogrenila mu zadovoljnost in včasih morda tudi skrčila uspeh njegovemu blagemu prizadevanju. Letos pa s a g stisnile v društvu nastale navskrižnosti celo v tak položaj, da se mu je primerno zdelo, odpovedati se predsedništvu, kder mu bo težko najti vrednega naslednika.

Leta 1870 je izvolilo goriško mesto Coronini-ja za svojega zastopnika v deželnem zboru, cesar pa ga je povzdignil na častno mesto deželnega glavarja, na katerem je z največo po rtovalnostjo in na zares sijajen način pokazal, kako vreden je vladarjevoga pa tudi ljudskega zaupanja. Leta 1871 so ga goriška mesta in trgovci poslali kot svojega zastopnika v državni zbor, kder se je vselej pogumno potezal posebno za materjalne interese svojih zastopancev. — V začetku svojega državnega poslanstva se ni hotel okleniti nobene stranke, glasoval pa je navadno z ustavoverci. Po direktnih volitvah vstopil je v klub desnice, kateremu je bil notem podpredsednik. Pozneje pa so ga dogodki pred sklepom druge nagodbe preverili, da se je pridružil klubu naprednjakov, iz kojega je zopet izstopil, ker se ni zlagal z njegovimi nazori v zadevi zasedanja Bosne in Hercegovine.

Uže od leta 1872 naprej je grof Coronini ves čas ud avstrijske delegacije in deluje tudi v njenem budgetnem odboru. V zadnji delegacijski sesiji je kot predsednik vodil dotične obravnave.—

On hodi vedno ravna pota in se je vsigdar ob-

nesel kot čist, nevpogljiv značaj, tudi kedar sta ga vest in prepričanje gnala zoper vlado. Tako smo ga videli l. 1878 v razpravi ob ogerske nagodbi odločno nasprotovati Anersperg-Lasser-jevi vladi, vsled česar ni bil več po zadnjih volitvah imenovan za deželnega glavarja. A ta nemilost bivše vlade mu je le še više unela zaupanje njegovih volilcev in goriških deželanov sploh, pa utrdila tudi simpatije in spoštovanje njegovih tovaršev v dunajskem parlamentu.

To so jasno pokazale zadnje volitve, ko so ga naša mesta in trgovci zopet soglasno volili za svojega poslanca, a še sijajše se je osvedočilo po ednodušnej volitvi za predsednika poslanske zbornice.

Grof Coronini zna izvrstno gospodariti s časom; v tem oziru je zares občudovanja vreden. Njemu ni nobena javna služba, dasi brezplačna, — samo častna; v vsaki spolnjuje on vestno in natančno dotične dolžnosti in akopram je vsestranko silno obložen, ni se svojimi opravili nigdar v zamudi. Zraven službenih dolžnosti opravlja pa tudi mnogo, prav mnogo iz uljudnosti, in tudi to, kedar gre za pravično stvar, tako radovoljno in točno, kakor bi imel opraviti svojo dolžnost. Ta skoro neomejena uljudnost prikupila mu je na Goriškem in drugod mnogo src in zavezala preblagemu možu — mnogo hvaležnih dolžnikov. In čujte! vrh vsega tega obnesel se je grof Coronini tudi uže kot pisatelj priobčivši v „Österr. Revue“ svoje studije o narodnostnem vprašanju, dalje knjigo o rakvih oglejskih patriarhov, knjižico o zboljšanju zemljišč i. dr.—Kakor v privatnem in javnem življenju, razodeva plemeniti grof tudi v svojih spisih vsestransko omiko (to je omiko uma in srea) strogo pravičnost in blagohotnost.—Njegova politična barva ni naša, to smo uže v našem listu večkrat povedali — a v enem zloga se gotovo z nam, — kakor mi z njim, da je namreč od kritosrčen avstrijski patrijot in, kolikor se strinja z njegovimi nazori, pravičen vsem narodnostim. —

Podpora 8000 gl., katero je presv. cesar visokodušno dovolil po hudi letini osiromašenim prebivalcem goriško-isterskim, je gosp. ces. namestnik z ozir na število prebivalstva in na dognano potrebo razdelil tako, da spada na Goriško 1900 gl., in sicer je odmenil našemu Krasu 400 gl., kanalskemu okraju 600 gl., gradiškemu in korminskemu okraju pa skupaj 900 gl.—vse drugo dobé menda isterski reveži.—Nam ne gre kritikovati te razdelitve, a čudno so nam zdi vsakakor, da se ni gospod namestnik oziral tudi na naše podčavenske občine in zlasti na Čerince in okolice, kder je zraven zaporednih prav slabih letin tudi goveja bolezen svoje sile napela,—da hira zdaj mnogo kmetov v največi revščini. Saj so dotične razmere slavnemu c. k. okr. glavarstvu v Gorici prav dobro znane in da bi ono ne bilo nigdar o tem poročalo visoki vladi — tega ne moremo nikakor verjeti.

C. k. kmet. društvo v Gorici je v včerajšnjem občnem zboru zopet soglasno izvolilo za svojega predsednika gosp. Fr. grofa Coronini-ja. — O tem zboru kaj več—prihodnjič.

Duhovske spremembe: Prestavljeni so: č. g. Ferdinand Posarelli pride iz Rude za kopertora v laško Gradišče; v Rudo kot koperator dotedanjemu beneficijatu Spangher č. g. Mihael Avian in v Romans č. g. Jožef Zenarola kot beneficijatu Spangher in učitelju.

C. g. Janez Filipič, vikar v Doberdolu, je dobil faro Devin.

Goveja kuga, prišedša iz Hrvatske se je uže razširila na Krauskem v Itrijskem, novomeškem, kerškem in črnomeljskem polit. okraju v 37 občinah, na Štirskem pa v okrajih Ptuj, Brežice, Lipnica, Radkersburg in Felzbach v 9 občinah. Ker se je prikazala tudi v ogulinskem in karlovačkem okraju na Hrvaškem, obda jo zdaj Primorsko v polukrogu okoližen pokraju. Nevarnost, da se ta kmetijska sovražnica pritepe tudi v našo deželo, je tem večja, ker slišimo, da se kljub naj ostrejših prepovedi in kazni, ki so jih napovedale politične gosposke, in akopram so meje proti Kranjski in Hrvaški povsod z žandarji, tinačnimi stražniki in vojaki dobro zastavljene, vendar goveda po skrivnih potih čez mejo predrzno uvažva v deželo. Tu pa tam so postavljeni organi uže pobrali in pokončali tako zasačeno ptujo živino — pa tudi kuretino in jajca, ki se tudi ne smejo iz okuženih dežel prenašati v našo. A vse to nič ne pomaga; čem ostreje so prepovedi in čem večja je nevarnost kazni — tem huje se vnema mik po kontrabandovanju v nekojih popačenih ljudeh, ki so bodi brezvestni, bodi brezumni, da iz strastne dobičkaželjnosti, ali pa ker ne predvidijo in ne premislijo mogočih strašnih posledkov — po tajnem živinotržvu raznašajo strah in nesrečo iz dežele v deželo. Dne 21. t. m. se je prikazala kuga tudi uže v Jelšanah v volovskem okraju, tedaj uže v Istri in prav blizo našega Krasa. Vlada je sicer vse započela, kar je mogoče, da se v okom pride preteči veliki nevarnosti in tudi v onih deželah in krajih, kder se je goveja kuga uže prikazala ali unela, je preskrbljeno, da se po mogočnosti omeji in uže zaduš; — a tudi vsi občinski predstojniki so dolžni

vlado in nje organe, kolikor se le da, podpirati s tem, da sami vestno in natančno spolnjujejo dotične postavne in vladne ukaze ter za to skrbijo, da se jim tudi občinarji radovoljno podvržejo. Zlasti naj župani dobro pazijo, komu in za katero živino ali drugo v postavi zastran obrambe zoper govejo kugo navedeno blago, ki gre v kupčijo, izdajo prepisana spričevala. Pri tem treba največe previdnosti.

Od druge strani pa menimo, da ni zadosta, da vladne gosposke uradoma razglajajo in županstvom razpošiljajo svoje ukaze v tej zadevi, kajti take razglase in ukaze berejo mnogokrat le občinski tajniki in župani sami in če se tudi pilepljajo pred občinskimi uradi ali kamor je navada, bere jih le kak posameznik — ljudstvo pa zve le malo, ali če treba, ne zve tudi nič o njih in tako se zgodi, kakor se je uže letos zgodilo, da marsikdo zabrede v škodo in nesrečo — iz gole nevednosti. — Zakaj bi neki ne objavila vlada svojih ukazov, ali še bolje kakega popularnega poduka, kako ravnati in česa varovati se o času, ko preti od vseh strani goveja kuga—po časopisih dotične dežele? Po tem potu se ljudstvo naj izdatnejše podučijo; kajti časopise berejo duhovniki, učitelji in tudi inteligentnejši posestniki in kmetje po deželi in ti uže skrbijo, da se take stvari naglo razširijo mej sosedji. — Sicer moramo priznati, da je tržaško namestništvo dalo do zdaj vse svoje naredbe o goveji kugi objaviti v uradnem listu „L'Osservatore Triestino.“ Toda koliko ravno omenjenih oseb bere ta list? in ker so namestništvene naredbe samo v italijanskem in nemškem jeziku v listu objavljene, — prašamo, mari niso v prvi vrsti okrajji sé slovenski in prebivalstvo v nevarnosti? Nekdaj so se namestništveni razglasi, zadevajoči slovenske okraje, tiskali v „Oss. Tr.“ tudi v slovenskem in hrvaškem jeziku. Sedaj imamo novega namestnika in Pa pustimo to in skrbimo in delajmo vsak po svoje, vzlasti kdor je za to poklican, da se odvrne od naše, uže tako zadosta hudo tepene dežele — preteča velika nevarnost.

† **Dr. Ivan Koller**, bivši c. k. notar v Kanalu, je preteklo saboto umerl v Gorici na svojem domu. Bolehal je dalje časa, dokler je slednjič vodenica uničila še mlado življenje. Ranjki je imel stoperv 34 let.—Na publicističnem polju se je bil o svojem času poskušil z neko brošuro v korist predelske železnice, letos pa pred državnoborskim volitvam s polit. brošuro ob orientalnem vprašanju, — katero je bil takrat pohvalno omenil naš tržaški dopisnik.

Porotna sodnija. C. k. nadsodnija za Primorsko razglaja, da se začne prihodnja sesija porotnih obravnav v Gorici dne 4. decembra t. l. ob 9. uri predpoldne. Za predsednika je določen g. Sbisa predsednik c. k. okrožne sodnije v Gorici, za njegova namestnika pa svetovalca gg. Josip Zenkovich in Ferd. Gironcoli pl. Steinbrun.

Kmetiška šola preselila se je začetkom tekečega šolskega leta v lastno hišo v Podžurn, kjer je tudi prav lepo posestvo za praktično podučevanje. V tej hiši sta sedaj laški in slovenski oddelek, a obžalovati moramo, da so se odmerile slovenskemu oddelku pretesne sobe, katere nikakor ne zadostujejo obstoječim potrebam. Za poduk se je odločila tako majhna soba, da jo moramo smatrati za neporabljivo, ker segajo v njej klopi skoro od zida do zida, ali prav za prav od zida do oken; učitelju manjka prostora, da bi si postavil svojo mizo in stol in pa zraven sebe črno tablo; vse je tako nagnječeno, da bode učitelju in učencem potrebnega zraka zmanjkavalo. Peč je tako blizo prve klopi, da jo učenec v klopi sedeč lahko z roko potipa, in to je gotovo zdravju škodljivo; ker šteje slovenski oddelek šole 15 učencev, laški pa le kakih 8 (salvo errore), ne moremo razumeti, kako je mogel dež. odbor odločiti laškemu oddelku večje, slovenskemu pa manjše sobe. Slovenska šola ne more ostati v sedanjih sobi, ker tešnjoba v njej zavira poduk in škoduje zdravju učitelja in učencem. Zato obračamo pozornost dež. odbora na to, da odstrani te neprimilčnosti. Ako ni primerne prostora v prvem nastropju, najde se pa gotovo pri tleh, da se le stvari boljše razdeli. Najbolje bi bilo, seveda, da bi se, kakor je bilo namenjeno, in kakor so bile v ta namen dovoljene dotične svote od dež. zbora, napravila primerne sobe za podučevanje slovenskih učencev v hiši na kmetiji c. k. kmetiške družbe, katera je odkazana temu oddelku, — da ne bi bilo treba tratiti časa z hojo od šole na polje za praktični poduk in vajo in od tod v 1/4 uro hoda oddaljeno šolo. To je tem več želi, ker je na tem polju tudi vsa živina slovenske šole in vse orodje. Glede da je tudi kmetiška družba dovolila, da se dotično poslojje za ta namen primerne predela in popravi, menimo, da bi se ta reč lahko nemudoma dognala še pred zimo, da se s tem odstranijo zavire vspešnega poduka na slovenski kmetiški šoli.

Treščilo je o zadnji nevihti, v četrtek 16. t. m. v Gornjem Cerovem v cerkveni zvonik, katerega je močno pretreslo in uro poškodovalo; potem je strela preskočila do zvončka nad zakristijo in ko je tam streho pošteno razčesala, švignila je v notranji prostor, kder je osmodila strop in razrušila en žid

in tla. Potres, ki ga je povzročila strela, bil je tako silen, da so v cerkvi skoro vse šipe po oknih popocale. Sreča, da se ni nič vnelo!

Nova brzajna postaja se je odprla dne 21 t. m. na Vrhniku na Kranjskem z omejeno dnevno službo. — V Bledu pa je službovanje brzajne postaje prenehalo do prihodnjega poletja. —

Emigracija. Slavno c. k. okr. glavništvo v Gorici nam je uradoma naznanilo, da se je zopet oglasilo nekoliko družin za preselitev v Ameriko: Dotični gospodarji so: Cijan Ivan hiš. št. 27, Devetak Jožef, Cijan Ivan hiš. št. 13, Cijan Andrej, Cernic Anton hiš. št. 25 vsi iz sovedenske županije, pa stanova-joči zdaj v sosednem Peteanu v zagrajski županiji; Pelicon France r. Jožefa hiš. št. 42 in Cuk Miha hiš. št. 169 iz Mirna; — Pernavčič Ivan hiš. št. 80, Kosta France hiš. št. 64 in Malič Jožef hiš. št. 117 iz Bilj, Devetak Andrej hiš. št. 26 z Vrha (sv. Mihaela) v opačjeselski županiji. — Srečen pot!

Is Bovca 16. okt. se nam poroča: Danes imamo tukaj 2—30 R. nad ničlo. Preteklo noč je začelo snežiti in ko to pišem, padajo še vedno velikanski kosmiči. Kaj bo? Fridečki so še večinoma na polji. —

Konfiskacije polit. listov so zopet na dnevnem redu. Zadnjič smo poročali, da so bile pretek. teden konfiskovane „Novice“; — naj dodamo, da je dala povod konfiskaciji iz nekonfiskovane „Edinosti“ ponatisnjena kratka notica. Za „Novicami“ je prišel na vrsto organ tukajšnjega katol. društva „L'Eco del Littorale“, katerega je dalo tukajšnje c. k. državno pravdnštvo zapleniti, ker je nekda v uvodnem članku zagovarjal konfesionalne šole. V sredo nesmo dobili „Slov. Naroda“ in včeraj smo pozvedeli, da je g. državni pravdnik po njem segnil, ker mu ni bilo po volji, da je dopisnik iz Ptujca pretresaval naredbe tamnejšega okrajnega glavništva zoper — govejo kugo. In drugi dan je zopet prihitela slavna policija v narodno tiskarno ter zapečatila še drugo notico iste številke, koje nevarne tendence je g. državnik še le pozneje spoznal. — Čudno je, da so vse te konfiskacije obrnjene proti listom avtonomistične stranke, katera podpira vlado. Prav tako se je godilo v Hohenwarto vi dobi; tudi takrat so se strogo prepovedovali naši taborji in za vsako malenkost konfiskovali naši listi in — Hohenwartova vlada je malo časa živela. Če vlada sama ruši svojo zaslobo, kam naj se bo slednjic naslonila?

Zanimivo je v današnji številki našega lista Samuel Heckscher-jevo oznanilo sreče iz Hamburga. Ta bankirska hiša je znana nekda tudi tukaj in v okolici vsled tega, ker točno in ne da bi kedo drugi zvedel — izplačuje dobitke. Za to opozorujemo vse častite čitatelje na današnji inserat.

Zgubljeno. Neka gospa je zgubila včeraj — najbrž na Korenji v Gorici poročni perstan in obljubuje lepo nagrado onemu, ki bi ga jej vrnil. Dotičnik naj se oglasi pri uredništvu našega lista.

Javna zahvala.

Iskreno se zahvaljujemo vsem onim blagim, koji so nam skazali svoje sočutje, sprejemši preljubljenega nam soproga oziroma očeta MIROSLAVA GOLJA na tužnem potu do tihe jamice. Zlasti gospodom stavbenim uradnikom in drugim, ki so se potrudili v ta namen iz Gorice, presrečna hvala!
V Mirni 23. oktobra 1879.
EMILJA GOLJA in otroka.

Poslanica.*)

S TOLMINSKEGA dne 31. oktobra. G. Daniel Fajgelj, učitelj v Tolminu se spodtika v št. 238 „Sl. Naroda“ od dne 16. okt. nad mojim dopisom v 40. listu „Soče“, čes, da sem dopis podpisal z imenom Danilo, in da je po tem takim pismoran vsakdo misliti, da je on (g. F.) dopis pisal. — Čudna logika! Ker je g. Fajgelj tako boječ in misli, da mu utegne to škodovati — tukaj javno izrekam, da nij on (namreč g. Fajgelj) pisal onega dopisa, ampak pisal sem ga jaz sam — pa menim, da mi niti nij treba bilo niti v bodoče treba bode vprašati g. Fajgelja, če s me m pri svojih dopisih rabiti „šifro“ — „Danilo“. — S to izjavo naj bode g. F. potolažen in uverjen, da mu privoščim „službo“, za katero se je oglašil, kajti jaz n e b o d e m za to — koleka kupova.

Ker pa g. F. meni očita „srboritost“, „buda-lost“ itd. zarad tega, ker sem povedal istino in sem rabil „šifro“ — „Danilo“, moram mu javno po-

*) Za dopise te verste, ki se tiskajo samo proti plačilu, ne sprejme vredništvo druge odgovornosti, nego ono, ki mu jo naša postava. Ured.

vedati, da si je s tem sam podpisal „testimonium paupertatis“, — kajti pokazal je, da se je presneto malo ali nič se pečal s žurnalistiko. — To boječemu g. Fajgelju za zdaj in za vselej z opombo, da me niso dozdej v mojih dopisih še nigdar volili kruhoborski nameni in da me tudi nigdar ne bodo.

Danilo.

Glavni dobitek 100.000 mark.
OZNAJLO SREČE.
Dobitke garantuje država.

Povabilo na vdelzbo mogočih dobitkov v veliki od hamburske države garantovani denarni loteriji, v kateri mora biti nad 8 milijon. 900.000 mark zanesljivo dobljenih.

Dobitki te jako ugodne denarne loterije, katera obsega po načrtu samo 91.000 srečk (lozo), so sledeči:
Največi dobitek je ev. 400.000 mark
Premija 250.000 mark 6 dobitkov po 4000 mark
1 dobitek po 150.000 mark 65 dobitkov po 3000 mark
1 dobitek po 100.000 mark 213 dobitkov po 2000 mark
1 dobitek po 60.000 mark 12 dobitkov po 1500 mark
1 dobitek po 50.000 mark 2 dobitka po 1200 mark
2 dobitka po 40.000 mark 631 dobitkov po 1000 mark
2 dobitka po 30.000 mark 773 dobitkov po 500 mark
5 dobitkov po 25.000 mark 950 dobitkov po 300 mark
2 dobitka po 20.000 mark 65 dobitkov po 200 mark
12 dobitkov po 15.000 mark 100 dobitkov po 150 mark
1 dobitek po 12.000 mark 26450 dobitkov po 138 mark
24 dobitkov po 10.000 mark 3900 dobitkov po 124 mark
5 dobitkov po 8.000 mark 70 dobitkov po 100 mark
2 dobitka po 6.000 mark 7800 dobitkov po 94 in 67 mark
54 dobitkov po 5.000 mark 7850 dobitkov po 40 in 20 mark
Vsi ti dobitki bodo v nekoliko mesecih v 7 razdelkih gotovo izdrebani.

Prvo srečkanje dobitkov je uradoma določeno, vsaka srečka za nje stane
cela izvirna srečka samo 3 gl. 50 kr. a. v.
pol izvirne srečke samo 1 gl. 75 kr. a. v.
četrtinka izvirne srečke samo 88 kr. a. v.
Te od države garantovane izvirne srečke (ne prepovedano promese) posljejo se za franko po pošti poslani znesek, tudi v najdaljnje kraje.

Vsaki deležnik dobi zraven svoje izvirne srečke tudi z državnim grbom zaznamovani izvirni načrt za stonj, koj po srečkanji pa brez posebnega naročila uradni razkaz dobitkov.

Vdobljeni denar se koj izplača,

jaz ga razposljam naravnost in točno interesantom in sem porok za tajnost.

Vsaka naročba se lahko naredi na poštni vplačni list ali pa v rekomandovanem pismu. Z naročili za srečkanje, katero bo prav kmalo, obrniti se je do

15. novembra t. l.

zaupno do
Samuel Heckscher senr.
Banquier und Wechsel-Comptoir Hamburg.

Epilepsijo

(vojžast) zdravi pisмено specijalni zdravnik dr. Killisch, Dresden (Neustadt). Ima največe skušnje, ker je zdravil uže nad 11.000 takih bolnikov.

Sreča iz Frankfurta a. M.

Badenska loterija. Dobitki od 60.000, 30.000, 15.000, 12.000, 3 krat po 10.000, 4 krat po 5000, 4000, 5 krat po 3000, 6 krat po 2000, 15 krat po 1000 mark itd.

1 izvirna srečka 10 gl. a. v. za vsa srečkanja.

11 izvirnih srečk 100 gl. " " " " "

Loterija za stavbo kölnske stol. cerkve. po mark 75.000, 30.000, 15.000, 2 krat po 60.0, 5 krat po 3000, 12 krat po 15.000, 50 krat po 600, 100 krat po 300 in še 1200 denarnih dobitkov znašajočih skupaj 30.000 mark.

1 izvirna srečka 3 gl. a. v.

11 izvirnih srečk 30 gl. " "

Loterija za stavbo katol. cerkve v Kissingen-u. Dobitki po mark 45.000, 2 krat po 12.000, 3 krat po 6000 itd. 11.800 srečk dobi 230.000 mark.

1 izvirna srečka 2 gl. a. v.

11 izvirnih srečk 20 gl. " "

Podpisani pošilja srečke za vse te priljubljene loterije po navedenih cenah, proti predplačilu. Vsakemu deležniku se pošljejo zastonj in franko dobitki in razkazi vsacega srečkanja. Da bo mogoče vsem željam vstreči, naj se naročila kmalo doposljejo pod naslovom:

Joh. Geyer
Frankfurt am Main
neben der Königl. Münze.

VALENTIN CAPPELLANI

Ulica za kosarno, Gasparini-jeva hiša stv. 104 v Gorici.

ZALOGA

MANUFAKTUR kolikor za MOŽKE toliko za ŽENSKKE

sé združeno

krojaško delavnico za možke.

Tapecirrska delavnica

sé zalogo

hišne oprave, sercal, slik, okvirov, postelj na zmeteh, žimnic ali žimnatih in volnenih štramacov, stolov razne baže.

Vse te stvari se dajejo tudi v najem po prav spodobnih cenah.

ŠIVALNI STROJI

po

raznih sistemih.

Vse zgorej navédeno blago se prodaja tako, da se koj plača, ali pa tudi v mesečnih in tedenskih obrokih.

Novije sodbe zdrav. veljakov o

Franc - Jožefovem grenkem studencu

BIFFERQUELLE

najuspešnejši grenki vodi:

Prof. dr. pl. Bamberger, Dunaj. Je ena najmožnejših grenkih vod, ki ne prouzroči nobenih zlih nasledkov, tudi če se danje časa rabi. Dunaj, 1877.

Prof. dr. C. pl. Braun-Fernwald, Dunaj. Prav mnogokrat sem se uže prepričal o znanem naglem in začetljivem učniku te grenke vode; zato priporočam najtopleje to vodo bolnim gospem. Dunaj 1879.

Prof. dr. Meynert, Dunaj. To vodo rabijo prav radi, kajti uže z majhnimi dozami se doseže rahli učinek, in pri začetku boleznih v slučajih psyh. klinike ovaja pogostoma uzrok bolezni. Dunaj 1879.

Ravnat. c. k. bolnice dr. Lorinser, Dunaj. Wieden. Ta voda je postala znamenita po svoji prijatni lastnosti, da tudi prav zmerno zauzita brez nadežnih stranskih učinkov zanesljivo pomaga. Dunaj 1877.

C. kr. bolnica Rudoliftung, Dunaj. Letno poročilo 1878. Mož z organično napako na srcu je pil skozi en mesec vsako jutro pol kozarca, voda je vedno enako rahlo učinjala in njemu je bilo prav dobro.

C. kr. občna bolnica, Dunaj. V. zdrav. odd. pod vod.dr. Drasche-ja. „Pri želodnem in črevesnem kataru, habit zaprtji, breztočnosti, krvencem zgačenji, hemoridah, jeternih bolestin in ženskih boleznih so se dosugil izvrstni uspehi.“ 1878.

Dobiva se v Gorici v lekarnici C. ZANETTI, pa tudi v vseh lekarnicah in zastogah mineralnih vod. — Razkaz itd. zastonj po razpošiljevalnem vodstvu v Budapešti

N. 471.

O. S. D.

Učiteljske službe.

U ovom školskom kotaru su izpraznjene sledeće učiteljske službe:

1. Učitelja II. verste na jednorazrednici v Materiji sa slovenskim učnim jezikom;
2. Učitelja III. verste na jednorazrednici u Tatreh sa slovenskim učnim jezikom;
3. Učitelja III. verste na jednorazrednici u Rukavcu sa hrvatskim učnim jezikom.

Sa onimi službami su sakupljeni dohodci utemeljeni zemaljskim zakonom za Istriju od 3. novembra 1874 br. 30 odnosno 10. dec. 1878.

Oni, koji traže za podelenje jedne ili druge ovih službah prositi, imadu redno dokumentirane molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene oblasti, ako joste ne služe, ravnim putem najdalje do 20. novembra t. g. na ovo c. k. kotarsko školsko ujeće odpremiti.

C. K. KOTARSKO ŠKOLSKO UJEĆE,
Voloska dne 15. oktobra 1879.